

PRÁVNICKÁ
FAKULTA

POSUDEK

OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Název habilitační práce: Nomokánon – právnohistorická analýza a transkript

Obor řízení: 3.4.2. Teória a dejiny štátu a práva

Uchazeč: JUDr. PhDr. Róbert Jäger, PhD.

Pracoviště uchazeče: Katedra teórie štátu a práva, Právnická fakulta, Univerzita Mateje Bela, Banská Bystrica, Slovenská republika

Oponent: doc. JUDr. et Bc. Jaromír Tauchen, Ph.D., LL.M.Eur.Integration (Dresden)

Pracoviště oponenta: Katedra dějin státu a práva, Právnická fakulta, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika

Habilitant JUDr. PhDr. Róbert Jäger, PhD. předložil k posouzení habilitační práci, kterou je jeho nejnovější monografie vydaná v roce 2017 v univerzitním vydavatelství Bellianum a která čítá 214 stran textu.

Habilitant Róbert Jäger není oponentovi nikým neznámým, neboť v posledních několika letech habilitant pravidelně prezentoval své příspěvky k problematice velkomoravského práva a státoprávního vývoje na Velké Moravě na konferencích, sympoziích a kolokviích v České i Slovenské republice. S touto tematikou se tak mohla česká i slovenská odborná veřejnost seznámit v písemné podobě nejen v konferenčních sbornících, nýbrž i v několika kolektivních monografiích. Posuzovaná habilitační práce také není jedinou habilitantovou větší prací na téma předmětné problematiky; již v závěru loňského roku jsme se mohli seznámit s jeho monografií vypracovanou ve

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

Veveří 70, 611 80 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1211, E: info@law.muni.cz, www.law.muni.cz
Bankovní spojení: KB Brno-město, ČÚ: 85636621/0100, IČ: 00216224, DIČ: CZ00216224
V odpovědi prosím uvádějte naše číslo jednací.

spoluautorství s Tomášem Gábrišem s názvem „*Nejstarší právo na Slovensku?*“, ve které se její autoři pokusili o rekonstrukci předcyrilometodějského právního systému. Jelikož se habilitant problematikou velkomoravského práva minimálně v posledních pěti letech intenzivně zabýval a úspěšně o ní publikoval, představuje výše uvedená kvalifikační práce završení jedné etapy jeho vědeckého života. Ta je nyní předkládána k obhajobě v rámci habilitačního řízení na Právnické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě. Jejím posouzení věnuje její oponent následující řádky.

Na začátek oponentského posudku je nutno se vyjádřit nejprve k samotné aktuálnosti daného tématu a potřebnosti jeho vědeckého zpracování, neboť při posuzování každé právněhistorické kvalifikační práce je zhodnocení aktuálnosti a potřebnosti vědeckého zpracování vždy do jisté míry problematické, obzvláště pokud se jedná o oblast nejstarších právních dějin.

Problematicke Velké Moravy se v české či slovenské právní historiografii v minulosti věnovalo několik právních historiků. Zvýšeného badatelského zájmu se však tomuto období dostalo na Slovensku po roce 1989, kdy byla vydána celá řada publikací s velkomoravskou tematikou, i když je nutno zdůraznit, že ne všechny je možno považovat za seriózní výsledek vědeckého bádání a některé z nich lze označit za výsledek ničím nepodložené fabulace jejich autorů. Historii Velké Moravy nevěnují pozornost jen obecní a právní historici, nýbrž i archeologové, jazykovědci a etnologové. Velkomoravskou tematikou se v posledních letech intenzivně zabývala i mladší generace slovenských právních historiků, kromě habilitanta již výše uvedený Tomáš Gábriš či Miroslav Lysý. Je jisté dobře, že současní slovenští právní historici věnují tomuto období pozornost a svými pracemi tak postupně zaplňují bílá místa v české a slovenské právní historiografii a jak odborné, tak laické veřejnosti blíže přibližují právní kulturu tohoto nejstaršího společného státního útvaru.

Jednou z dochovaných právních památek Velké Moravy je Nomokánon, který dosud stál stranou pozornosti české a slovenské právní historiografie. Proto oponent práce oceňuje, že se habilitant rozhodl ho podrobit detailní vědecké analýze.

K této analýze využívá habilitant historicko-lingvistickou metodu, která se osvědčila již u habilitantovy výše zmíněné monografie o vývoji nejstaršího práva na Slovensku. Na

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

Veveří 70, 611 80 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1211, E: info@law.muni.cz, www.law.muni.cz
Bankovní spojení: KB Brno-město, ČÚ: 85636621/0100, IČ: 00216224, DIČ: CZ00216224
V odpovědi prosím uvádějte naše číslo jednací.

tomto místě je nutno vyzdvihnout jazykový cit habilitanta, který při jazykové analýze využil celou řadu jazykovědných příruček, aby dospěl ke správnému výsledku. Habilitační práce byla zpracována při využití prakticky veškeré relevantní sekundární literatury, včetně zahraniční.

Habilitant rozdělil svou kvalifikační práci do čtyř hlavních částí, které opatřil úvodem, závěrem a cizojazyčným resumé, jakož i rozsáhlým seznamem použité literatury.

V úvodu (str. 5-9) jsou uvedena všeobecná východiska, z nichž habilitant při tvorbě své habilitační práce vycházel. Oponent si dokáže představit, že by tento úvod býval mohl být mnohem více propracován a podrobněji by v něm mohl být vylíčen stav dosavadního vědeckého zpracování tématu, jakož i metody, které při psaní využíval.

V první části habilitační práce (str. 10-28) pojednal její autor o nomokánoně ve všeobecné rovině. Zajímalo ho přitom jazykové prostředí vzniku nomokánonu, jeho řecká předloha, jazyková a obsahová stránka, jakož i vývoj textu nomokánonu v období po zániku Velké Moravy.

Druhá kapitola je o poznání kratší (str. 29-39) a habilitant se v ní pokouší o časové vymezení vzniku této právní památky.

Třetí kapitola (str. 40-84) je částí analytickou, ve které se autor habilitační práce pokouší vysledovat termíny staroslověnského jazyka obsažené v nomokánoně, jenž sloužily k popisu církevních jednotek církevní správy. Autor přitom vychází z hypotézy, že tyto termíny byly reflexí původních termínů dobového jazyka. Pokouší se také o identifikaci územních jednotek církevní správy včetně její hierarchické struktury.

Nejrozsáhlejší je závěrečná čtvrtá kapitola (str. 85-137), která analyzuje některé prvky soudního procesu obsažené v nomokánonu obsaženy, které mohlo zřejmě obsahovat i velkomoravské právo. Habilitant se v této souvislosti pokusil nastínit, jak mohlo probíhat řešení sporů na Velké Moravě.

V závěru (str. 148-149) se pak autor posuzované habilitační práce pokouší o určité shrnutí, avšak dle názoru oponenta by měl být závěr habilitační práce určitě rozsáhlejší a autor by v něm měl přehledně prezentovat a shrnout závěry, ke nimž dospěl, a to i za cenu toho, že by zopakoval to, co v textu již dříve uvedl.

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

Veveří 70, 611 80 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1211, E: info@law.muni.cz, www.law.muni.cz
Bankovní spojení: KB Brno-město, ČÚ: 85636621/0100, IČ: 00216224, DIČ: CZ00216224
V odpovědi prosím uvádějte naše číslo jednací.

Oponent oceňuje, že se habilitant rozhodl na závěr své monografie připojit transkript textu nomokánonu přímo ve staroslověnském jazyce. Velkou chybou a zásadním nedostatkem publikované monografie (nikoliv však habilitační práce) je podle názoru oponenta skutečnost, že neobsahuje překlad textu nomokánonu do slovenštiny, čímž by jeho text zpřístupnil i širšímu okruhu dalších badatelů, kteří nedisponují znalostí staroslověnštiny.

Vytknout lze také zařazení cizojazyčného resumé před závěr práce, což nebývá právě obvyklé, neboť to narušuje kontinuitu při čtení textu.

Má-li oponent zhodnotit celkovou koncepci předložené habilitační práce, tak musí konstatovat, že se jedná o práci zdařilou, která přináší celou řadu nových informací, v tuzemsku v českém či slovenském jazyce zcela nedostupných. Habilitační práce obsahuje také mnoho pouhých domněnek, z nichž některé mohou jistě vyvolávat pochyby o jejich správnosti, avšak vzhledem k nedostatku písemných pramenů z doby velkomoravské nemohl habilitant postupovat jinak.

Habilitant Róbert Jäger ve své habilitační práci prokázal schopnost samostatné tvůrčí vědecké práce v oboru právních dějin. Předložená habilitační práce je kvalitně a přehledně zpracována, je napsána s přehledem a se znalostí věci; výše uvedené připomínky její kvalitu nikterak nesnižují.

Předložená habilitační práce splňuje požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru „3.4.2. Teorie a dějiny státu a práva“. Z tohoto důvodu může oponent habilitační práci Róberta Jágera doporučit k obhajobě.

Oponent dále doporučuje, aby po úspěšné obhajobě habilitační práce, přičemž oponent nepochybuje, že taková bude, byl Róbertu Jágerovi udělen titul docent uváděný ve zkratce doc. před jménem.

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

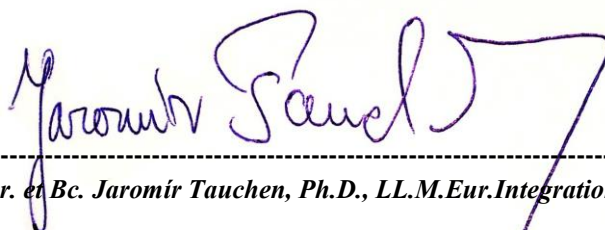
Veveří 70, 611 80 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1211, E: info@law.muni.cz, www.law.muni.cz
Bankovní spojení: KB Brno-město, ČÚ: 85636621/0100, IČ: 00216224, DIČ: CZ00216224
V odpovědi prosím uvádějte naše číslo jednací.

Možné otázky k obhajobě:

Habilitant se problematikou vývoje státu a práva v období Velké Moravy v posledních letech intenzivně vědecky zabýval. V rámci obhajoby habilitační práce by mohl odpovědět na otázku, zda ještě existují oblasti či právní památky z velkomoravského práva, které nebyly dosud podrobeny detailní vědecké analýze a zda je možné v tomto směru ještě dospět k novým poznatkům.

V Brně, 27. listopadu 2017

doc. JUDr. et Bc. Jaromír Tauchen, Ph.D., LL.M.Eur.Integration (Dresden)

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

Veveří 70, 611 80 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1211, E: info@law.muni.cz, www.law.muni.cz
Bankovní spojení: KB Brno-město, ČÚ: 85636621/0100, IČ: 00216224, DIČ: CZ00216224
V odpovědi prosím uvádějte naše číslo jednací.

